

ВАРНЕНСКИ ОКРЪЖЖЕНЪ ВЕСТНИКЪ

Официално издание на Окръжната Постоянна Комисия.

Телефонъ № 418.

ИЗЛИЗА СЕДМИЧНО

Т а к с и:**ГОДИШЕНЪ АБОНАМЕНТЪ:**

За общини	200 лева
За Банки, Д-ства и Учил. Настоятелства	100 „
За частни лица и кооперации	50 „

За обявления на всички общински, обществени, държавни и кооперативни учреждения, на дума или кв. с/м. по 1 лв. За частни предприятия и лица на дума по 1 лв. на кв. с/м. по 80 ст. За баланси на кооперации и синдикати на страница по 150 лв. За баланси на Д-ва и пр. на страница 300 лв.

ЗАБЕЛЕЖКА: Такситъ се смѣтатъ за една публикация при повторение такситъ се удвояватъ.

Д-ръ П. Д. Скорчевъ
Директоръ на Бактериолог.
и Противобѣсна Станция
Варна.

Нашата Станция и предпазното противобѣсно лѣкуване.

Най-после нашата станция се откри и започна да работи. Двата окръга — Варненски и Шуменски, първи следъ София, въпреки съмненията и недовѣрпята на мнозина се снабдиха съ свой собственъ институтъ, дето ухапанитѣ отъ бѣсни животни ще намѣрятъ близко и съпроводено съ повече удобства противобѣсно лѣкуване.

Станцията откри сжщо и своя бактериологически отдѣлъ, добре и дори елегантно уреденъ, дето ще се правятъ всички изследвания за тифусъ и паратифусъ, за дизентерия, дифтерия, менингитъ, септикемия, туберкулоза, сифилисъ и пр., а сжщо тѣй ще се извършватъ бактериологически изследвания на води, млѣко и др. Освенъ това ще се приготвятъ и автовакцини, които при нѣкои заболявания даватъ много добри лѣчебни резултати.

Химическиятъ отдѣлъ на станцията вече отдавна работи и сега само остава щото санитарнитѣ органи отъ двата окръга да засилатъ изпращането на проби отъ хранителни, питейни и др. предмети за да бждатъ изследвани относно тѣхната чистота и здравословностъ.

Но за бактериологическата и за химическата служба на станцията ний ще говоримъ другъ пътъ.

*

Сега ще разгледаме въ едри черти въ що се състои предпазното противобѣсно лѣкуване, при което ще дамъ и нѣкси практически упуштвания за ухапанитѣ.

Бѣсътъ е една отъ най-страшнитѣ болести, на които е изложенъ човѣческиятъ родъ, защото заболѣлитѣ изпитватъ ужасни мъчения и неминуемо умиратъ.

Бѣсътъ е заразителна болестъ, чипто причинители принадлежатъ къмъ най-дребнитѣ, невидими дори и съ микроскопъ ниши организми, които минаватъ презъ поритѣ и най-плътнитѣ порцеланови филтри.

Обикновениятъ разносителъ на заразата е кучето—93% отъ ухапванията се дължатъ на последнитѣ, а само 5% биватъ ухапани отъ котка и 2% отъ вълкъ и др. животни. Обаче всички млѣкопитающи сж поддатливи на бѣсовата зараза и сж способни да я предадатъ на човѣка. Несъмнено е че разнovidенъ дивечъ, като лисици чакали и др., а сжщо и мишкитѣ способствуватъ за разпространението на бѣса.

Населението вѣрва че бѣсътъ се заражда у кучето отъ само себе си. Като особено опасенъ болестотворенъ факторъ народътъ смѣта голѣмитѣ горещини. Кучето не бива да лежи до топлата

печка, то не бива да се излежава и на горещото слънце, защото щѣло да побѣснѣе. Обаче този страхъ е съвършено неоснователенъ — горещината съ нищо не допринася за появата на бѣса.

Мнозина ще питатъ: отъ гдѣ тогава е дошло първото бѣсно животно? Но „първо“ побѣснѣло куче вече нѣма. Защото *първото* бѣсно животно е живѣло презъ дѣдо Адамово време. И както сега се ражда човѣкъ само отъ човѣкъ, куче отъ куче, тѣй и бѣсътъ се ражда само отъ бѣсъ, здравото животно се заразява само отъ бѣсно. А то ще рече: днесъ тукъ, утрѣ тамъ все се намира по едно животно ухапано отъ бѣсно, което ухапва трѣто и т. н. Съ една дума: ако бихме могли да унищожимъ въ единъ даденъ моментъ всички бѣсни и ухапани животни, ний бихме могли да твърдимъ, че отъ тоя мигъ бѣсътъ ще бѣде вече изкорененъ отъ свѣта. Но ако това въ такъвъ универсаленъ смисълъ е практически невъзможно въ по-малкъ размѣръ е не само допустимо, но и фактически постигнато. Тѣй въ островна Англия бѣсътъ е напълно изкорененъ, защото тамъ не се допускатъ и най-строго се следи да не се внася нито едно куче отъ вънъ.

Какъ се вкарва бѣсовата зараза въ организма на животното и на човѣка?

Заразата се намира въ лигитѣ и въ мозъка на бѣсното животно. Обикновената ѣ входна врата е презъ рани причинени отъ ухапване. Достатъчна е и най-малката раничка за да се заразимъ. За това у животните, покрити съ козина, входната врата остава често неоткрита. На това се дължи и вѣрването, че бѣсътъ избухва отъ само себе си. Домашни лусозни кученца, за които ступанкитѣ имъ се кълнатъ, че не сж излизали на улицата могатъ да бѣднатъ ухапани отъ бѣсни котки, мишки и др.

За щастие не всѣко ухапване отъ действително бѣсно куче влече сигурно заболяване. Смѣта се, че отъ 100 ухапани само 15 заболяватъ. А при ухапани отъ бѣсенъ вълкъ заболяватъ 60% отъ ухапанитѣ. Ако пъкъ вълкътъ разкъса лицето или главата процентътъ достига до 90.

По-опасни сж сжщо и ухапванията по голо. Още по-опасни сж тия по ржцетѣ и особено по лицето и въобще по

главата. Защото въ този случай хемъ се вкарва повече зараза, хемъ разстоянието до мозъка е по-малко и инкубационното време е по-кратко. Ухапвания презъ дебели дрехи сж винаги и по-леки и по-малко опасни, защото заразенитѣ, лиги или напълно се попиватъ отъ дрехитѣ, или достигатъ до раната въ твърде малко количество. Въ тия случаи заболяватъ не повече отъ 10 на 100 ухапани.

Но тѣй като никой не може да знае дали неговата ухапана рана, колкото нищожна и да бѣде е останала незаразена, затова въ всички случаи противобѣсното лѣкуване е наложително.

Попаднала въ ухапанитѣ ранички заразата не е въ състояние да причини заболяване. Тя трѣбва да узрѣе, да се измѣти и разплоди и, бавно пълзяйки по нервнитѣ влакна да достигне мозъчнитѣ клетки, къмъ които тя има силно влечение и *само* на които тя действува отровно. Потрѣбни сж средно 40 дни, отъ момента на ухапването, за да се привърши това „измѣтване“ на бѣсовата зараза и да избухне болестта. Този периодъ на мътене ний наричаме *инкубационенъ* или *инкубация*, отъ латинската дума *in-cubo*, която значи: мътя, лежа. Най-краткото инкубационно време на бѣсовата зараза е 15 дни, а най-дългото — три месеца и повече.

Заразата която се намира въ лигитѣ и мозъка на тичащитѣ по улицитѣ бѣсни кучета *Пастйоръ* нарича *уличенъ вирусъ*. И тъкмо нейния инкубационенъ периодъ е тѣй дълъгъ.

Обаче ний можемъ да скѣсимъ този периодъ, ако последователно пресаждаме кучешкия вирусъ на редица зайчета. Най-после въ тѣхния мозъкъ се получава зараза, чиято инкубация е само 7 дни и която не може да се скрати повече. Този зайчи вирусъ съ тѣй кратко инкубационно време се нарича *Virus fixe*. При това неговата болестотворностъ за човѣка е силно намалена, отслабена, но въпрѣки това, вкаранъ подкожно той е въ състояние да възбуди у нашитѣ мозъчни клетки производство на противобѣсни тѣла.

И тѣй този неопасенъ и краткинкубационенъ зайчи вирусъ достига много по бърже до мозъчнитѣ клетки отколкото опасниятъ уличенъ вирусъ.

Тия свойства на *virus fixe* ний използваме за предпазно-лѣчебни цѣли.

Ний вътрѣкваме на ухапаниа промѣнливи дози отъ тоя *virus* въ продължение на 13 до 15 дни—една метода съ по-малко лѣчебни дни, но съ повече вирусъ фиксъ. Той достига по-скоро до мозъка на инжектирания, подготвя, закалява, имунизира клетките му и когато мудниятъ уличенъ вирусъ (вкаранъ съ кучешките лиги въ ухапаната рана) най-после дофтаса и достигне до тѣхъ, намира ги вече неуязвими, той не може да ги увреди и постепенно се разлага и се изхвърля изъ тѣлото чрезъ бѣлитѣ кръвни тѣлаца.

По този начинъ ний сме въ състояние да предпазимъ отъ заболяване здравъ или ухапанъ човѣкъ, добитѣкъ—куче (ловно) въ продължение най-малко на половинъ година. Повторно ухапване презъ това време не се последва отъ заболяване.

Че предпазното противобѣсно лѣкуване дава наистина добри резултати днесъ всѣкому е извѣстно. Четиридесетъ години се изминаха, откакто Louis Pasteur (1885 г.) даде на човѣчеството своето спасително лѣкуване и вредъ дето то се практикува побѣсняване на хора е твърде рѣдко явление.

Наистина то не е абсолютно сигурно. Впрочемъ нека не се забравя, че ний нищо не можемъ да лѣкуваме съ абсолютна гаранция. Нито хирургътъ бора ви съ безпогрешна успѣшностъ, напр. когато оперира напреднало възпаление на слѣпото черво, нито когато лѣкува застарѣла строшена кость, нито пъкъ противодифтеритното лѣкуване е винаги увенчано съ неизмѣнимъ успѣхъ.

Обаче въ повечето случаи все пакъ не трѣбва да се вини самата лѣчебна противобѣсна метода. Винови сж почти винаги самите ухапани, защото тѣ често сж немарливи и идватъ на лѣкуване вече твърде късно, когато инкубацията е къмъ края си и предстои скорошно избухване на болестта.

Ний видѣхме, че успѣхътъ на лѣкуването е въпросъ на бързина: който отъ двата вируса—кучи или зайчи—изпревари той ще завърши или предотврати бѣсното хоро.

И още нека добре се запомни, че ухапаниятъ не става още съ първата

инжекция закаленъ, имуненъ. Такава имуностъ, наистина, започва скоро следъ привършване на инжекциите. *Обаче пълна, гарантираща невъзприемливостъ се добива едва 14 дни следъ последната инжекция!*

Но като се има предъ видъ, че при тежки, дълбоки и многобройни ухапвания по лицето и главата, при които обикновено се вкарва много зараза, инкубацията може да бѣде много кратка—едва 15 дни, явно е, че настѣпването на имунитетъ при нашето лѣкуване, за което сж потребни 30 дни ще бѣде изпреварено отъ уличния вирусъ и ухапаниятъ ще заболѣе. Обаче таква случаи сж рѣдки. И все пакъ съ енергично лѣкуване, при което инжектираме голѣми дози и етеризиранъ зайчи вирусъ отъ главния мозѣкъ, ний се стремимъ да предпазимъ дори и най-тежко ухапаниятъ.

Следователно колкото по-скоро единъ ухапанъ се яви на лѣкуване, толкова по-голяма е гаранцията, че той не ще заболѣе.

Но безъ да се гледа на всички тия изключителни случаи предпазното противобѣсно лѣкуване е истинска благодать за ухапаниятъ. Защото преди Пастѣора умираха отъ най-разнообразно ухапаниятъ 16—20%, а сега, при лѣкуваниятъ (като се взематъ въ смѣтка и закъснѣлитѣ) умиратъ средно само 0.40 до 1%. А отъ ухапаниятъ, които започватъ инжекциите на първия или втория день следъ ухапването не умира почти никой!

Какво трѣбва да правимъ съ ухапаната рана?

Ний трѣбва да я изгоримъ (намажемъ) съ димяща азотна киселина (кезабъ), съ йодъ, или пъкъ съ нажежено желѣзо (гвоздей) и то колкото се може по-скоро следъ ухапването. Минатъ ли се нѣколко часа ний можемъ да я намажемъ съ йодъ, обаче отъ това не бива много да очакваме, а трѣбва веднага да се отправимъ на лѣкуване.

Кога трѣбва да се счита, че раната е заражена съ бѣсъ?

1. Когато положително знаемъ, че кучето е бѣсно (то почва да измѣня характера си, става капризно, прѣкалено любезно или пъкъ почва да става заядливо и рѣмживо, не го свѣрта на едно мѣсто, хваща усилено да си ближе раната, да се захапва у парцали, книги,

клички, започва да забѣгва, да се крие, скита неукротимо по улицитѣ, хваща да хапи безъ да бѣде предизвикано, най-после краката му се схващатъ и умира за 6—7 дни. Малкитѣ кученца, когато започватъ да побѣсняватъ, ставатъ много игриви и обичатъ да се задириятъ и да хапятъ — ужъ за игра — децата).

2. Когато по кучетата върлува бѣсъ и бѣдемъ непредизвикано ухапани отъ привидно здраво куче. — Нека добре се запомни, че нѣколко дни преди да се появятъ у заразеното куче признаци на бѣсъ лигитѣ му вече съдържатъ зараза! Около три дни преди заболяването тѣ сж положително опасни. Но тѣ трѣбва да се смѣтатъ заразители още отъ порано, 7—8 дни преди побѣсняването. За това при всѣко съмнително ухапване ний трѣбва да вържемъ кучето и да го наблюдаваме въ продължение на 10 дни. Следъ това дори то и да побѣснѣе, ний все пакъ можемъ да бѣдемъ сигурни, че не сме заразени. Прибързаното убиване на слабо съмнителни кучета е, следоват. неумѣстно. (Ясно е че лигитѣ на скоро ухапано куче не сж опасни! — това за пълнота, понеже твърде често ми се случвало ду правя такова пояснение).

Но не само ухапванията сж опасни. Ако нѣкой има прѣсни рани, които сж близани отъ бѣсно (или скоро побѣсняващо куче), или пъкъ се е борилъ съ такова, или е дралъ и пр. бѣсно животно, (което може да си е близало козината), при което той се е одраскалъ — въ всички тия случаи опасността е на лице и следов. трѣбва да се прибѣгва до противобѣсно лѣкуване.

Изядане на месо отъ бѣсно животно не трѣбва да се смѣта опасно, особено ако сме сигурни, че по храносмилателния ни каналъ лигавицатѣ сж здрави, безъ ранички, или пъкъ ако сме увѣрени, че месото (или свинската масъ) сж нагрѣти на по-вече отъ 70°. При 50—60° бѣсовата зараза се унищожава вътрѣ въ 1—1½ часъ.

*

Следъ изложеното вървамъ, че всѣки има ясна представа за опасноститѣ, на които сж изложени ухапанитѣ и за необходимостта да се бърза съ противобѣсното лѣкуване.

Въ резюме давамъ следнитѣ упѣтвания, които всѣки трѣбва да знае.

1. Ухапвания отъ бѣсно куче (или друго животно), а сжщо и рани замърсени съ лигитѣ му сж опасни.

2. Тѣ трѣбва веднага да се изгарятъ съ нажеженъ гвоздей или да се намажатъ съ кезабъ, йодъ или поне да се измиятъ съ спиртъ или ракия.

3. Бързай да дойдешъ колкото се може по-скоро на лѣкуване въ нашата противобѣсна станция. Всѣко мѣдруване и отлагане е само въ вреда на ухапаниа.

4. Особено трѣбва да бързатъ тежко ухапанитѣ и тия съ ухапвания по главата и рѣцетѣ, изобщо ухапанитѣ по голо.

5. Всѣки който идва на лѣкуване въ станцията трѣбва да бѣде снабденъ съ медицинско и ветеринарско свидетелство, или поне съ свидетелство отъ кмета, че е ухапанъ отъ бѣсно (или съмнително) куче.

6. Снабденитѣ съ нуждитѣ документи пѣтуватъ до Варна и обратно безплатно по желѣзницитѣ. Безплатно пѣтува и лицето което придружава само по-малкитѣ отъ 10 години ухапани деца.

7. Идващитѣ на лѣкуване ухапани трѣбва да сж изкъпани, или поне съ добре измити коремъ и да сж облечени съ чисти прани дълни дрехи.

8. Лѣкуването се извършва безплатно всѣки день въ 9 часа сутринъта въ противобѣсната станция, находяща се въ Варна до самото море, близо до аквариума (ул. Парашкева 14).

Всѣки е длъженъ да идва ежедневно — празникъ и дѣлникъ въ опредѣленото време. Следъ привършване на инжектирането вакцината се унищожава и закъснитѣ оставатъ, на свой рискъ, за следния день.

10. Започналитѣ противобѣсното лѣкуване сж длъжни да го изкаратъ до край (освенъ ако лѣкарьтъ намѣри за допустимо да го прекрати). Отклонилитѣ се въ продължение на 3 дни биватъ по административенъ редъ насилствено заставени, дето и да се намиратъ тѣ, да продължатъ лѣкуването въ станцията до край.

По-нататъшни упѣтвания се даватъ лично отъ лѣкаря.

Научни.

Нашенскитѣ интересни влечуги.

Въ пресата въ последнитѣ дни се появиха съобщения, съ достатъчно примесъ на фантазия, върху чудновати нашенски влечуги. Въ Варна намѣрили нѣкакъвъ „змей“, съ глава която напомняла птица, съ тѣло на змия, но съ два крака. И наистина, има у насъ нѣкой по-рѣдки въ известни мѣстности влечуги, които на населението правятъ страшно впечатление; такъвъ е случая и съ варненския змей. Безъ съмнение, това е безкракия гущеръ *Pseudopus aris*, който населен. въ бургаско нарича синорникъ. Среща се у насъ само край морето на югъ отъ Балкана и то доста често, населението го даже познава, но все го смѣсва съ змиитѣ, затова го и незаслужено преследва: синорникътъ е много полезно животно, поне изтрѣбва охлюви, насекоми, червеи и пр. На северъ отъ Балкана, именно въ варненско, се среща много рѣдко, затова е накаралъ тѣй силно да заработи фантазията на нѣкой варненци. Действително, размѣритѣ на тѣзи нашенски гущери сж внушителни — до единъ метъръ дължина, дебелина близо колкото китката на човека. Очитѣ му сж снабдени съ клепащи по което се рѣзко отличава отъ змиитѣ, които сж безъ клепащи и затова иматъ такъвъ стѣкленъ погледъ. Тѣзи клепащи навѣрно сж накарали нѣкой да сравняватъ главата съ тази на птицата. Змиевидното тѣло обрѣща внимание и съ друго нѣщо: наличностъ на крака и то само два. Това сж остатъцитѣ отъ заднитѣ крака на този гущеръ, у който предните сж съвършено изчезнали, тѣзи остатъци обаче трудно се забелѣзватъ — едва достигатъ до единъ сантиметъръ. Чудно ми е какъ очуденитѣ варненци не сж забелѣзали и друга една особностъ на този гущеръ: той отвратително мерише, изпуща една воня, която човѣкъ дълго ще помни.

Като говоримъ за това интересно нашенско влечуго, нека кажемъ нѣколко думи и за други наши интересни влечуги. На нѣкой мѣста у насъ се срѣща една *подземна змия* (*Typhlops vermicularis*), която си прави ходници въ почвата сжщо като червеитѣ, па не е и по-голѣма отъ тѣхъ. Ако не обърнете добро внимание,

мжчно бихте казали, че имате истинска змия предъ себе си. Подземния животъ е станалъ причина да закърнѣятъ и очитѣ въ тази змия. У насъ тя е открита въ Чепинското дефиле отъ проф. Шишковъ. Тя е единъ обитателъ на топлитѣ предѣли и Родопите представляватъ най-северната граница на нейното разпространение.

Наскоро единъ сутрешенъ вестникъ пѣкъ събщи за намирането у насъ, въ Хасковско и на една змия отъ семейството на боата. Това е напълно вѣрно. Казва се наистина за единъ видъ змия отъ семейството на боата, но който съ нея има само едно естествено родство, за щастие нѣма нищо общо съ нейната сила. Тази намерена у насъ змия *tatarica*, въ по-новата литература известна като *Euglyptus*. Разпространена е въ Гърция, западна Азия, Египетъ, Алжиръ. Тя е дребна змия, до 60—70 с. м, рови се въ пѣсѣка и отъ тамъ дебне плячката си — гущери и други животни. За опасностъ за човека и дума не може да става, тя не е и отровна.

Д-ръ Ст. Консуловъ.

ЛОЗАРСТВО.

V. Обработването на лозовия материалъ.

Присаждането е най важната операция при приготвянето на лозитѣ, защото само чрезъ нея могатъ да се приготвятъ лозя, които да устояватъ на филоксерата и да раждатъ редовно добро грозде. Въ лозарството сж известни два вида присаждане: едното се казва *зръло*, защото се върши рано на пролѣтъ, съ зрѣли лозови прѣчки, а другото *зелено*, понеже става презъ лѣтото — върху зелени лѣтораста. Поради много причини зеленото присаждане у насъ не е дало добри резултати, затова ние нѣма да се спираме върху него. Ще кажемъ тукъ накратко за по-важнитѣ нѣща по зрълото облагоустройство, което има по-голѣми преимущества отъ зеленото. Намираме за умѣстно да забележимъ, че самата тѣхника съ присаждането и операциитѣ около него, най-добре се усвояватъ при практическитѣ курсове за тази цѣль, които се устрояватъ на много мѣста отъ агрономитѣ; затова ние съвѣтваме стопанитѣ да ги посѣщаватъ, защото тамъ тѣ ще получатъ практически най-добри наставления по тази операция.

При присаждането, подложкиятъ трѣбва да се наръзватъ и оставатъ на дължина средно 40 с.м. Има случаи, кѣдето подложката може да се остави по къса, а по нѣкога по-дълга отъ 40 с. м. Въ райони, при които климата и почвата сж влажни, подложката се остави на около 35 с. м. а когато климата и почвата сж сухи, то последната трѣбва да бѣде около 45 с. м. Но въ никой случай американската доза да не се остави по къса отъ 35 с. м. или по-дълга отъ 50 с. м. заедно съ присадника.

Облагодоряването на лозитѣ става по английската куполяция или по нашему — *на отръзъ*. Както на подложката, така и на калема се правятъ точно еднакви отръзи, които се слѣпватъ единъ съ други чрезъ езичета. Отръза на подложката се прави по широката страна на прѣчката и по дебелината на дивото се търси и калема. Отръза на калема се прави отъ страна на пѣшката, като се прави смѣтка той да не бѣде по-далечъ отъ $1\frac{1}{2}$ см. отъ окоето. Освенъ това той трѣбва да се прави колко се може по-късъ, та да не се причиняватъ голѣми рани на подложката и калема. При хашладисването трѣбва да работимъ съ лозарско ножче, което да бѣде добре наострено та кога рѣже да прави отръзитѣ изведнажъ гладки.

(Следва).

Санитарна служба

Нѣмъ новитѣ образци срочни сведения за заболяванията отъ инфекциознитѣ болѣсти, ражданията, умираанията, вакцинацията и пр.

Презъ последнитѣ 10—15 год. санитарната статистика придоби въ Западно-европейскитѣ страни едно грамадно значение въ службата за опазване на народното здраве.

У насъ тя е въ своя си зародишъ. Отъ добросъвестността и желанието на лѣкаритѣ, на служба и на частна практика, ще зависи нейното развитие и правилно и точно използване.

Санитарната статистика изучава и изследва паталогическитѣ явления въ социалния организъмъ, въ всичкитѣ стадий на човешкия животъ (детство, младенчество, възмалостъ и старостъ), въ всичкитѣ негови социални положения (семеини условия, материална обезпеченостъ, професия, живение въ града или селото, влияние на културата и др.). Тя се ползува изключително отъ числовия методъ, който е единствения възможенъ за изучаване явленията въ общественния животъ. Отъ изучаването на паталогическитѣ явления тя дохожда до числовото измерване здравословното състояние на една дадена група или население и до познаването на условията и обстоятелствата, които вредно влияятъ на общественото здраве. За постигане на своята си цель санитар. статистика използва статистикитѣ за

умираанията и за заболяванията, а въ известни случаи за сравнение на две различни групи или населения въ единъ и сжи периодъ отъ време, тя си служи съ статистикитѣ за ражданията, числеността и състава на населението.

Статистикитѣ за ражданията, умираанията и заболяванията отъ известни болести опасни за общественото здраве се съставятъ отъ текущата регистрация за ражданията, умираанията и нѣкои болести опасни за общественото здраве. Числеността и състава на населението се получава отъ периодичното преброяване на населението. Воденето на текущата регистрация и преброяването се организиратъ и извършватъ по специални закони отъ държавата. За опредѣлението здравното състояние на дадено население, освенъ статистикитѣ за заболяванията и умираанията, и статистикитѣ за ражданията, числеността и състава на населението, като помощни, санитарната статистика разглежда сжи и статистическитѣ данни за умоповреденитѣ и съ физически недостатѣци лица въ даденото население.

Окръжнитѣ лѣкари чрезъ свойтѣ си подведомствени следятъ за правилното и редовно водене регистритѣ за ражданията и умираанията, за пълното откриване, записване на заболяванията отъ болести, които задължително се деклариратъ, а така сжио провѣрватъ записанитѣ въ списѣцитѣ умоповредени и съ физически недостатѣци. Съ това тѣ правятъ да бѣде по точенъ първичния статистически материалъ, той последния, като се събере и провѣри се подлага на групировка, класифициране и нареждане въ предварително съставени и пригодени статистически таблици. Това е вторичния статистически материалъ, който окръжнитѣ лѣкари представяватъ въ видъ на срочни сведения въ Дирекцията на Народното Здраве. Срочнитѣ сведения се преглеждатъ, числата се подлагатъ на анализа и по логиченъ пѣтъ се дохожда до крайнитѣ умозаключения върху здравното състояние на даденото население или друга нѣкоя здравна проблема.

Представяванитѣ до сега срочни сведения или ведомости сж били неправилно разграфени и не съдържатъ напълно необходимитѣ статистически данни.

Дирекцията на Народното Здраве следъ като прегледа всички срочни сведения намѣри, че едни сж излишни вече, други непълни и неверно разграфени и трети добре нагласени и могатъ да останатъ за по-нататѣшно представяне.

Излишнитѣ сведения сж следнитѣ:

1. Ведомостъ за деятелността на санитарния персоналъ.
2. Ведомостъ за телесни повреди и смъртни случаи обр. М.
3. Ведомостъ за хигиенич. състоян. на училищ. обр. О.
3. Ведомостъ на санитар. съст. на затворницитѣ и арестантитѣ обр. П.
5. Ведомостъ за санитар. съст. на индустр. мин. предприятия обр. Н.
6. Ведомостъ на хроничнитѣ инфекциозни болѣсти и др. приг. обр. Б.

Непълнитѣ сведения и заменени съ нови образци:

1. Ведомостъ за болест. на болнитѣ преглед. амбулаторно обр. А. 1911.

2. Месеченъ бюлетинъ за състоянието на разнитъ болести обр. 2.

3. Ведомостъ за движението на болнитъ въ държавнитъ болници обр. № 7 „а“.

4. Санитарна статистика обр. А.

5. Вѣдомостъ за стан. раждан. и умираю. обр. С.

6. Ведомостъ за епилептицитъ обр. Л.

7. „ за душевно-болнитъ обр. Ж.

8. „ за идиотитъ обр. З.

9. „ за слѣпитъ обр. К.

10. „ за глухонѣмитъ обр. И.

11. „ за разпр. и надз. простит. обр. Ф.

Оставатъ да се представятъ следнитъ стари ведомости:

1. Годишна ведомостъ за остритъ инфекциозни болести обр. А.

2. Десетодневни бюлетини за заразнитъ болести.

3. Изменя се на тримесечна ведомостъ за естеството и числото на операциитъ извършени въ болница.

4. Ведомостъ за болнитъ, лѣчебнитъ дни, доходитъ и разходитъ на III ст. болница обр. Д.

5. Списъкъ на лѣкаритъ, дантиститъ и акушаритъ обр. С.

6. Списъкъ на фелдшеритъ обр. Т.

7. Списъкъ на аптекиитъ и персонала имъ обр. У.

Новитъ образци срочни сведения сж следнитъ:

1 Месечно сведение за инф. болести по полъ и възраст обр. 1.

2. Месечно сведение за инф. болести по народность и местн. обр. 2.

3. Месечно сведение за инф. болести за движението на болнитъ въ болница обр. 3.

4. Месечно сведение за движен. на болнитъ въ амбулаториитъ обр. 4.

5. Месечно сведение за движението на болнитъ въ санат. и диспан. обр. 5.

6. Месечно сведение за заболяванията и умираенията въ затворитъ и участ. обр. 6.

7. Тримесечни сведения за станалитъ раждания обр. 7.

8. Тримесечни сведения за станал. раждания, разпределени по възра. на майката и бащата обр. 8.

9. Тримесечно сведение за станал. умираения обр. 9.

10. Полугодишно сведение за присаденитъ и на ново присаденитъ обр. 10.

11. Годишно сведение за числения съставъ на умоповреденитъ и съ физически недостатъци обр. 11.

12. Годишно сведение за умоповреденитъ и съ физически недостатъци по полъ и възраст обр. 12.

13. Годишно сведение за числения съставъ на затворницитъ обр. 13.

14. Годишно сведение за прегледанитъ проститутки обр. 15.

15. Годишно сведение за посетителитъ на курорти и лѣчебни мѣста обр. 16.

Следва.

Варненска
Бактериолог. и Противобѣсна
Станция
№ 496
28 юни 1926 год.
гр. Варна.

До Господина
Председателя на Окръж.
Постоянна Комисия.
Тукъ.

Известяваме Ви Господинъ Председателю че противобесния отдѣлъ при поверената ми станция е готовъ и напълно уреденъ и отъ днесъ започва да приема на лечение ухапани, които трѣбва да се явяватъ въ станцията въ 9 ч.

Изпратенитъ на лечение лица трѣбва да бждатъ снабдени съ медицинско, ветеринарно свидѣтелства или поне съ свидѣтелство отъ административнитъ и общински власти.

Бактериологическия отдѣлъ ще почне да работи отъ 5 юлий.

Директоръ: Д-ръ П. Скорчевъ
Домакинъ-Счетоводителъ: К. Янковъ

Настоящето въ преписъ се изпраща на г. г. Общинскитъ Кметове за знание.

Варна, 5. VII. 1926 год.

за Председателъ: Г. Щеревъ
за Окр. Бирникъ: Д. Апостоловъ

Старопиталище
МИЛОСЪРДИЕ
№ 132.

1. VII. 1926 год.
гр. Варна.

Преписъ.

До Господина
Председателя на Окръжн.
Постоянна комисия.
Тукъ.

Настоятелството на Д-во „Милосърдие“ най-учтиво Ви моли, Господинъ Председателю, да се разпоредите да поканятъ бирницитъ изъ Варненска и Провадийска околия да ни изпратятъ сумитъ предвидени по бюджета имъ за 1925/1926 год., тъй като срока е на изтичане.

Съ почитание:

Председателъ: (п) Р. Василева
Деловодителъ: (п) Зл. Балтаджиева

Настоящето въ преписъ се изпраща на г. г. общинскитъ кметове за изпълнение, като за извършено-то донесатъ въ комисията и дадатъ

№ 2554

№ 2565

обяснения, защо до сега не сж внесени предвиденитѣ суми въ д-ство „Милосъедие.“

Варна, VII. 1926 год.

за Председатевъ: Г. Щеревъ

за Окр. Бирникъ: Д. Апостоловъ

Хроника

Б. Ц. Кооперативна банка е разпоредила още отъ сега да се почне отпускането на аванси въ размеръ 50 на сто отъ оценката на най-силно пострадалиятъ отъ градушка посѣви на селски стопани, застраховали посевитѣ си при банката.

Пашкулитѣ къмъ края на м. юни сж биле продадени по цени: Свиленградъ 100—114 лв., Хасково до 101 лв., Ловечъ до 90 лв., Елена до 90 лв., Берброво 100 лв., Фердинандъ 90 лв.; Севлиево 90—100 лв.; Орта-къой 80—85 лв.; Пловдивъ 76 лв.; Орхание 90—100 лв.

Внесени сж презъ изтеклия месецъ презъ Варнен. Митница 2,413,132 кгр. стоки за 77,505,585 лв. Изнесени сж за ежщото време: 4,105,395 кгр. стоки за 25,582,000 лв. и 14,489 глави птици за 457,050 лв.

Дружеството на Санитарния и ветеринаренъ персоналъ въ гр. Варна на общото си събрание на 4 т. м. е избрало единодушно за делегати на предстоящия си конгресъ Медицинския фердшелъ въ с. Ени къой *Ст. Славовъ* и акушерката въ с. Авренъ *Бонка Попова*.

Често постѣпватъ оплаквания отъ абонати изъ окръга за нередовно получаване вестника, изгубени броеве и др. Вестника се експедира на всички нередовно и ако има нередовности тѣ не се причисляватъ отъ администрацията. Ето защо, умоляваме г. г. секретарь-бирницитѣ да контролиратъ редовното и навременно предаване вестницитѣ на абонатитѣ.

Бактериологическата и противобѣсна станция въ Варна, едно отъ крупнитѣ културни дѣла на Варненския и Шуменски Окръжни Съвети и Варненската Община ще бѣде тържествено откритъ на 11 т. м., Недѣля 11 часа пр. обѣдъ.

Караджа-отско училищно настоятелство.

ОБЯВЛЕНИЕ

№ 17

с. Караджа-отъ 1 VII. 1926 год.

Обявява се че на 1. VIII. 1927 г. отъ 9—12 часа сутриньта въ канцеларията на Караджа-отското Общ. Управление ще се произведе търгъ за отдаване на предприемачъ ремонта на основнитѣ Народ. училища въ с. Караджа-отъ.

Приблизителна стойностъ 12,000 лв. Тържнитѣ книжа могатъ да се видятъ всеки присъственъ день въ Канцеларията на Общ. Управление. Залогъ за правоучастие въ търга е 5%. Законъ за Б. О. П. ще се съблюдава при възлагането на търга.

Всички разноси за гербъ, публикация и др. сж за смѣтка на предприемача.

1—1—23

Отъ Настоятелството.

Крумовско училищно Настоятелство.

ОБЯВЛЕНИЕ

№ 30.

На 15 юли 1926 год. отъ 8 до 12 ч. сутриньта, въ канцеларията на Кметството, ще се произведе търгъ съ явна конкуренция за отдаване подъ наемъ за 2 години срокъ, считанъ отъ 1. VII. т. г., училищ. кръчма въ с. Крумово.

Приблизителната стойностъ на наема за пѣлия 2 г. наеменъ срокъ е 7000 лв.

Иска се залогъ 10%.

Чл. чл. 125 и 127 отъ закона за бюджета, отчетността и предприятията сж задължителни за конкурентитѣ.

Тържнитѣ книжа могатъ да се прегледатъ всеки присъственъ день въ общ. канцелария.

с. Крумово, 5. VII. 1926 год.

Председателъ: Г. Петровъ

1—1—22